

Rapport

Klacht

Op 19 januari 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het LBIO, werd een onderzoek ingesteld.

Verzoeker klaagt over de wijze waarop het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen heeft gehandeld naar aanleiding van het verzoek van zijn ex-echtgenote op 18 september 2009 om de inning van de kinderalimentatie ten behoeve van zijn twee kinderen over te nemen.

Verzoeker klaagt er met name over dat het LBIO:

de inning van de kinderalimentatie heeft overgenomen:

van verzoeker op 13 oktober 2009 heeft gevorderd dat hij in één keer de achterstand van een jaar moet voldoen, terwijl pas bij rechterlijke uitspraak van 24 augustus 2009 het maandelijkse alimentatiebedrag (met terugwerkende kracht tot augustus 2008) is vastgesteld;

op 6 november 2009 aan verzoeker een betalingsvoorstel heeft gedaan, zonder rekening te houden met zijn situatie.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker en zijn ex-echtgenote zijn gescheiden op 22 september 2005. Op 24 augustus 2009 bepaalde de rechter dat verzoeker met ingang van 1 augustus 2008 kinderalimentatie moet betalen van € 234 per kind per maand, in de toekomst bij vooruitbetaling te voldoen.

De beschikking van de rechtbank van 24 augustus 2009 luidt, voor zover van belang:

"Als ingangsdatum neemt de rechtbank 1 augustus 2008, zijnde de eerste dag van de maand volgend op de dag van de indiening van het verzoekschrift. De rechtbank is van oordeel dat de man niet eerder rekening heeft hoeven houden met de mogelijkheid dat hij kinderalimentatie zou moeten gaan betalen. De rechtbank overweegt daartoe dat de vrouw haar brief aan de man van 19 mei 2008 niet heeft overgelegd, maar dat uit de brief, van de vrouw aan de man van 20 juni 2008 volgt dat de man in de brief van 19 mei 2008 is gevraagd om zijn financiële bescheiden te overleggen. Naar het oordeel van de rechtbank

hoefde de man hieraan niet de conclusie te verbinden dat hij kinderalimentatie zou moeten gaan betalen."

Omdat de ex-echtgenote nog geen alimentatie had ontvangen, schakelde ze op 17 september 2009 het LBIO in. Deze nam de inning van de kinderalimentatie over. Verzoeker was het hiermee niet eens en diende hierover een klacht in bij het LBIO. De directeur van het LBIO achtte de klacht ongegrond.

Verzoeker was het niet eens met het oordeel van de directeur van het LBIO en diende op 17 januari 2010 een klacht in bij de Nationale ombudsman. Verzoeker verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen.

A. Ten aanzien van de overname van de inning en het verlangen van de betaling ineens

I. Bevindingen

Voorgeschiedenis

1. Het LBIO berichtte verzoeker op 13 oktober 2009 dat hij over de periode augustus 2008 tot en met oktober 2009 een betalingsachterstand had van € 6.508,74 en verzocht hem deze rechtstreeks aan zijn ex-echtgenote over te maken en bewijsstukken daarvan binnen 21 dagen aan het LBIO te sturen. Drie dagen daarna belde verzoeker met het LBIO en deelde mee dat hij niet in één keer het bedrag kon betalen. Het LBIO verwees verzoeker toen naar zijn advocaat en zijn ex-echtgenote. Diezelfde dag belde het LBIO met de ex-echtgenote en vroeg haar of er een betalingsregeling getroffen kon worden. De ex-echtgenote wilde hieraan niet meewerken. Verzoeker kreeg dit diezelfde dag telefonisch van het LBIO te horen. Aangezien verzoeker niet had aangetoond dat de achterstand was betaald, nam het LBIO vervolgens op 6 november 2009 de inning over.

Visie verzoeker

2. In zijn verzoekschrift aan de Nationale ombudsman verwijt verzoeker het LBIO dat het niet inzag dat bij verzoeker de bereidheid bestond de achterstand versneld in te lopen, maar dat hij daartoe niet de middelen had. Verzoeker ondernam vanaf de datum van de uitspraak van de rechter pogingen om een lening te krijgen en zijn hypotheek te verhogen en verder betaalde verzoeker maandelijks een bedrag extra van € 32 om de achterstand te kunnen inlopen. Verzoeker vindt het ronduit schandalig dat het LBIO dit negeerde en hem geen tijd gaf om dit te kunnen realiseren.

3. In de beschikking van de rechter staat volgens verzoeker dat hij geen rekening heeft hoeven houden met de mogelijkheid dat hij kinderalimentatie zou moeten gaan betalen. Voorts had de rechter volgens hem in zijn beschikking met geen woord gesproken over betaling ineens of binnen welke termijn verzoeker de achterstand over de periode

augustus 2008 tot en met augustus 2009 moest betalen.

Visie LBIO

4. Nadat verzoeker op 16 oktober 2009 had aangegeven de achterstand niet in één keer te kunnen voldoen, heeft het LBIO de ex-echtgenote diezelfde dag telefonisch verzocht of er een regeling getroffen kon worden om daarmee de inning via het LBIO te voorkomen. De ex-echtgenote ging hiermee niet akkoord omdat zij meende dat verzoeker in dat geval de achterstand slechts met een klein maandelijks bedrag zou willen aflossen. Hiervan stelde het LBIO verzoeker diezelfde dag op de hoogte. De inning werd vervolgens overgenomen omdat verzoeker niet had aangetoond alsnog de volledige achterstand te hebben betaald. Het LBIO stelt zich op het standpunt dat het hem niet vrij staat om los van de wens van de ex-echtgenote akkoord te gaan met een soepele betalingsregeling dan wel verzoeker een nadere betalingstermijn te gunnen. Voorts is het LBIO van mening dat uit het telefoongesprek van 16 oktober 2009 niet bleek dat verzoeker bereid was alles in één keer te willen betalen en daarvoor een bepaalde termijn wilde hebben. Het LBIO wees er tot slot op dat tussen de datum van de rechterlijke uitspraak en het indienen van verzoekers klacht een periode van drie maanden zat. Binnen die periode had verzoeker allang voor een lening of ophoging van zijn hypotheek kunnen zorgen.

5. Voorts is het LBIO van mening dat verzoeker vanaf 1 augustus 2008 - de eerste van de maand nadat de ex-echtgenote haar verzoek om vaststelling alimentatie bij de rechter had gedaan - al rekening had moeten houden met een mogelijke verplichting tot het betalen van kinderalimentatie en had hij hiervoor maandelijks een bedrag dienen te reserveren. Dit heeft de rechter ook nadrukkelijk in zijn uitspraak aangegeven.

II. Beoordeling

6. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat overheidsinstanties gevolg geven aan rechterlijke uitspraken. Dit houdt in dat het LBIO gehouden is aan hetgeen in de uitspraak van de rechtbank is bepaald, niet alleen ten aanzien van de hoogte van de alimentatieverplichting maar ook ten aanzien van de ingangsdatum daarvan. Burgers moeten er immers op kunnen vertrouwen dat het LBIO op correcte wijze uitvoering geeft aan rechterlijke uitspraken.

7. In artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek is bepaald dat het LBIO op verzoek van een onderhoudsgerechtigde de invordering van kinderalimentatie op zich neemt. Tot invordering op verzoek van de onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde bij de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen.

8. Vaststaat dat de rechter verzoeker ten behoeve van zijn twee kinderen heeft opgedragen met terugwerkende kracht tot 1 augustus 2008 alimentatie te betalen aan zijn ex-echtgenote. Het argument van verzoeker dat uit de beschikking volgt dat hij niet eerder rekening hoeft te houden met het betalen van de kinderalimentatie, gaat niet op. De rechter heeft bepaald dat verzoeker kinderalimentatie verschuldigd was met ingang van 1 augustus 2008. De rechtbank heeft daarbij geoordeeld dat de man niet eerder met het betalen van kinderalimentatie rekening had moeten houden. Met "niet eerder" heeft de rechter bedoeld niet eerder dan 1 augustus 2008 en dus niet, zoals verzoeker dit heeft uitgelegd: niet eerder dan 24 augustus 2009. De zin "naar het oordeel van de rechtbank hoefde de man hieraan niet de conclusie te verbinden dat hij kinderalimentatie zou moeten gaan betalen" moet zo worden uitgelegd dat de brief aan verzoeker van zijn ex-echtgenote van 19 mei 2008 verzoeker nog geen aanleiding had moeten geven om (al) per die datum kinderalimentatie te gaan betalen. Dus alleen gedurende de periode voorafgaande aan de indiening van het verzoekschrift door zijn ex-echtgenote had verzoeker geen rekening moeten houden met het betalen van kinderalimentatie.

9. Dit betekent dat verzoeker vanaf augustus 2008 op zoek had moeten gaan naar manieren om de alimentatie te kunnen betalen of daarvoor een reservering had moeten maken. Dat hij dit niet heeft gedaan komt voor zijn rekening en risico en kan het LBIO niet worden tegengeworpen. Ook na de rechterlijke uitspraak was het aan verzoeker om maatregelen te treffen om de inmiddels ontstane achterstand zo snel mogelijk te kunnen betalen. De beschikking was immers uitvoerbaar bij voorraad verklaard. Dit wil zeggen dat ook al zou verzoeker hoger beroep tegen de uitspraak hebben ingesteld, hij desondanks betalingsplichtig was. Zijn ex-echtgenote had dus recht op betaling en kon dit dus ook afdwingen. Verzoeker had bijvoorbeeld direct na de uitspraak (al dan niet middels hun advocaten) in overleg met zijn ex-echtgenote kunnen treden om met elkaar tot een betalingsregeling te komen. Hij had in ieder geval niet moeten wachten totdat het LBIO werd ingeschakeld.

10. Het LBIO was op grond van de rechterlijke uitspraak dus gerechtigd verzoeker te sommeren om tot directe betaling van de achterstand over te gaan. De Nationale ombudsman stelt vast dat er op 6 november 2009 achterstand bestond op grond waarvan het LBIO gerechtigd was de inning over te nemen. Verzoeker had immers op dat moment niet binnen de hem gestelde termijn aangetoond dat hij het verschuldigde bedrag aan zijn ex-echtgenote had overgemaakt.

Het LBIO heeft met het overnemen van de inning van de kinderalimentatie en daarbij het verlangen van betaling ineens van de gehele achterstand, gehandeld in overeenstemming met het vereiste van rechtszekerheid.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

B. Ten aanzien van het betalingsvoorstel

I. Bevindingen

Voorgeschiedenis

1. Bij de overname van de inning berichtte het LBIO op 6 november 2009 aan verzoeker dat het akkoord kon gaan met een betalingsregeling van € 1.076,40 per maand, te betalen aan het LBIO. Het LBIO deelde verzoeker hierbij mee dat indien binnen 10 dagen geen betaling zou zijn ontvangen, het LBIO zonder verdere aankondiging zou overgaan tot het treffen van incassomaatregelen. Verzoeker is het maandelijkse bedrag en een extra bedrag (van € 32) blijven betalen aan zijn ex-echtgenote.

Visie verzoeker

2. Verzoeker gaf in zijn klacht van 28 november 2009 aan dat hij niet begreep waarom het LBIO zonder enig onderzoek of hij überhaupt het voorgestelde bedrag kon betalen, tot incassomaatregelen overging. Verzoeker is van mening dat het LBIO een vreselijke agressieve manier van benaderen heeft en dat er geen ruimte is voor communicatie waardoor hij tot wanhoop wordt gedreven en die hem letterlijk ziek heeft gemaakt. Er worden hem bedragen opgelegd zonder enig onderzoek naar zijn solvabiliteit te doen. Bedragen die in de ogen van verzoeker buiten alle proporties zijn. Voorts gaf verzoeker aan dat hij tijd nodig had om de financiering te kunnen regelen.

Visie LBIO

3. Het LBIO vond de voorgestelde betalingsregeling niet onredelijk. De ex-echtgenote had er belang bij om de vordering binnen een redelijke termijn te ontvangen. Voorts stelde het LBIO zich op het standpunt dat verzoeker rekening had moeten houden met het betalen van de alimentatie. Het LBIO kon niet akkoord gaan met de door verzoeker maandelijks extra betaalde bedragen omdat verzoeker dan pas na ongeveer 20 jaar de achterstand zou hebben ingelopen.

4. In zijn reactie naar de Nationale ombudsman van 7 april 2010 gaf het LBIO aan dat het bij het doen van een betalingsvoorstel het beleid hanteert dat tenminste 200% van de lopende maandelijkse verplichting moet worden betaald. Er is immers geen sprake van vrijblijvendheid. De ontvangstgerechtigde heeft er belang bij dat de achterstand snel wordt ingelopen.

II Beoordeling

5. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van overheidsinstanties feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit houdt in dat het LBIO alle relevante feiten, omstandigheden en argumenten in zijn overwegingen moet betrekken,

met inbegrip van de visie van betrokkene.

6. Zoals de Nationale ombudsman in een eerder rapport - 2002/077 - heeft opgemerkt is het van groot belang dat het LBIO bij het doen van een betalingsvoorstel uiterst zorgvuldig te werk gaat, de nodige voorzichtigheid betracht en zijn voorstel toereikend motiveert.

7. De Nationale ombudsman stelt vast dat uit de brief van 6 november 2009 niet valt op te maken hoe het LBIO tot het onderhavige betalingsvoorstel is gekomen. Enige toelichting op de wijze waarop dit bedrag tot stand is gekomen, ontbreekt. In de klachtafdoening van 6 januari 2010 gaat het LBIO evenmin in op de hoogte van het betalingsvoorstel en de wijze waarop het bedrag tot stand is gekomen. Pas in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman, in de reactie van 7 april 2010, is het LBIO wel ingegaan op de wijze waarop het bedrag van € 1.076,40 is bepaald. Het LBIO verwees hiertoe naar zijn beleid dat ten minste het dubbele van het maandelijkse bedrag moet worden betaald, daarbij rekening houdend met het belang van de ex-echtgenote de achterstand versneld in te lopen.

8. Voorts stelt de Nationale ombudsman vast dat het LBIO in zijn klachtafdoening ook niet is ingegaan op verzoekers veronderstelling dat het LBIO onderzoek naar zijn solvabiliteit had moeten doen. Het LBIO stelde slechts dat verzoeker al meer dan een jaar rekening had moeten houden met de mogelijkheid dat hij kinderalimentatie moest gaan betalen.

9. Verder is het de Nationale ombudsman opgevallen dat uit de brief van 6 november 2009 niet blijkt dat verzoekers betalingsachterstand op het moment van het schrijven van die brief uitsluitend wordt veroorzaakt door het feit dat verzoeker met terugwerkende kracht de alimentatie van een jaar moet voldoen, welke achterstand inmiddels nog is vergroot door de vermeerdering van de opslagkosten daarover. De brief is een gebruikelijke brief die het LBIO bij de overname van inning van de kinderalimentatie stuurt aan de betalingsplichtige. Dat verzoeker inmiddels het maandelijkse bedrag rechtstreeks aan zijn ex-echtgenote voldoet kan, anders dan uit de bijlage met de achterstandsberekening, uit die brief niet worden afgeleid. Voorts wordt verzoeker bij die brief niet de gelegenheid geboden op de betalingsregeling, inhoudende verdubbeling van het maandelijkse bedrag aan alimentatie vermeerderd met opslagkosten daarover, te reageren. Aannemelijk is dan ook dat de bij verzoeker ontstane irritatie over het optreden van het LBIO hierdoor is vergroot en zijn bereidheid tot betalen aan het LBIO is afgenomen.

10. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat het in dit geval op de weg van het LBIO had gelegen zich in de financiële situatie van verzoeker te verdiepen en daarover met verzoeker te communiceren. Dat het LBIO dit heeft gedaan, kan niet uit de brief van 6 november 2009 worden opgemaakt. Hiermee heeft het LBIO gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is dan ook niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het LBIO uit Rotterdam is:

niet gegrond ten aanzien van de overname van de inning en het verlangen van betaling ineens;

gegrond ten aanzien het betalingsvoorstel, wegens schending van het motiveringsvereiste.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

- verzoekschrift van verzoeker van 17 januari 2010;
- brief van het LBIO van 7 april 2010;
- brief van verzoeker van 2 mei 2010.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Artikel 1:408, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek luidt:

"4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek."

2. Artikel 1:408, vijfde lid, van het Burgerlijk Wetboek luidt:

"5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief."